

leeftijd **26**

woonplaats **Oudenburg (West-Vlaanderen)**

opleiding **bio-ingenieur (Universiteit Gent), Europese studies (Europacollege in Warschau)**

functie **voorzitter van Groene Kring, de belangenvertegenwoordiger van jonge boeren in Vlaanderen**

‘Boeren worden vandaag **enkel nog gezien als stikstofuitstoters**’

‘Jonge boeren zullen massaal afhaken’

‘Jonge boeren hebben met het Vlaamse stikstofakkoord een stukje zekerheid gekregen, maar enig perspectief ontbreekt volledig.’ Volgens Bram Van Hecke, voorzitter van Groene Kring, de Vlaamse organisatie voor jongeren in de landbouw, wacht de veehouderij een kaalslag als het akkoord wet wordt.

TEKST JEROM ROZENDAAL

De stijgende melkprijs, die alle records breekt, brengt een glimlach op het gezicht van Bram Van Hecke. Over de toekomst van de ouderlijke melkveehouderij is hij minder optimistisch. ‘Mijn jongste broer wil het bedrijf overnemen, maar door het stikstofakkoord wordt hij geremd in zijn ambitie en zijn we gedwongen vanuit beperkingen te denken.’ Toch blijft de voorzitter van Groene Kring, de belangenvertegenwoordiger van Vlaamse jonge boeren, hoopvol. ‘Wij moeten onze stem laten horen. Dan zal de politiek uiteindelijk toch wel moeten inzien dat Vlaanderen niet zonder een lokaal gewortelde, sterke landbouw kan.’

Jullie organiseerden de ‘Dag van de nationale rouw voor de toekomst van de landbouw’. Is het zo dramatisch?

‘Het stikstofakkoord biedt geen enkel toekomstperspectief voor jonge landbouwers. Er is geen enkele ruimte voor ontwikkeling. Wij verwachten dat veel jonge boeren afzien van een beroep in de landbouw. Dat zal tot gevolg hebben dat er geen jonge boeren meer instappen en dat de sterke landbouwsector dus verloren gaat. Het is goed mogelijk dat met dit akkoord de overheid binnen tien jaar op zoek moet naar jongeren die opnieuw willen instaan voor de familiale landbouw en dus voor onze voedselvoorziening.’

Kun je de uitzichtloosheid schetsen?

‘In het stikstofakkoord is voor de melkveehouderij een stikstofreductiedoelstelling

opgenomen van 15 procent ten opzichte van het referentiejaar 2015. Dat komt de facto neer op 23,7 procent tegen 2030. Tegen 2026 moet de helft gerealiseerd zijn op sectorniveau. Is dat niet gebeurd, dan kan er op stalniveau gesneden gaan worden in de veestapel. Dat brengt veel risico met zich mee voor de jonge boeren. Zelfs als zij hun reductiedoelstellingen behalen – op stalniveau wordt een reductie-inspanning van 5 procent geëist – kunnen zij gedwongen worden de veestapel in te krimpen, waardoor de rentabiliteit in gevaar komt.’

‘Daarnaast laat het stikstofakkoord geen enkele ruimte om het bedrijf te ontwikkelen. De kritische depositiedrempel is zo laag (0,025 procent) dat er voor melkveebedrijven geen mogelijkheid is om het bedrijf te ontwikkelen of de veestapel uit te breiden. Dit is nochtans vaak noodzakelijk voor jonge ondernemers die minstens twintig jaar vooruit moeten plannen.’

Boeren eisten vorig jaar na het stikstofarrest een stikstofkader en duidelijkheid. Dat is er nu. Dat kan in Nederland niet gezegd worden.

‘De situatie in Nederland is net zo ernstig als in België. Daar is geen zekerheid en geen perspectief. In Vlaanderen is er nu beperkte zekerheid gegeven, maar geen enkel perspectief. De toestand hier staat in geen verhouding tot andere Europese landen, waar stikstof niet tot nauwelijks speelt. Als ik bij de CEJA, de Europese Raad van Jonge Landbouwers, uitleg dat stikstofuitstoot in Vlaan-

deren aanleiding is om een hele sector op slot te zetten, kan men het niet geloven.’

Vind je dat het onderwerp stikstof overtrokken is?

‘Dat zeg ik niet. Voor kwetsbare natuurgebieden is stikstofuitstoot erg schadelijk. Bedrijven die te dicht bij een natuurgebied liggen en een grote impact hebben, zullen moeten wijken. Daar moet de overheid netjes mee omspringen. Maar stikstof is maar een gedeelte van de puzzel. Met het stikstofakkoord lijkt het alsof boeren enkel beschouwd worden als stikstofuitstoters, terwijl zij veel meer doen. Ze dragen bij aan de voedselvoorziening, zorgen voor werkgelegenheid en doen aan landschapsbeheer. Die factoren zijn volledig uit het oog verloren.’

Heb je daar een voorbeeld van?

‘Stel je bijvoorbeeld voor dat een bedrijf zijn veestapel wil uitbreiden om zo een pocketvergister rendabel te maken. Dit zou betekenen dat de stikstofemissie omhoog gaat, maar aan de andere kant vermindert het bedrijf zijn klimaatdruk. Of neem een ijshoeve-melkveebedrijf dat licht wil uitbreiden, zodat er ook een tweede inkomen uit het bedrijf gegenereerd kan worden. De stikstofuitstoot kan hierdoor mogelijk wat toenemen, maar het bedrijf heeft maatschappelijk een zeer positieve impact.’

Jullie vinden ook dat de stikstofemissie lager moet? Wat is jullie voorstel?

‘De Vlaamse landbouw en natuur moeten een balans vinden om met elkaar samen te leven. Het voorstel van de Vlaamse regering is nu doorgeslagen in het voordeel van de natuur. Wij willen werken aan een reductie van de stikstofemissie, maar dat moet niet ten koste gaan van het perspectief van de jonge boer. Men zegt nu dat eerst de stikstofdoelstellingen bereikt moeten worden. Pas daarna krijgen de jonge boeren weer perspectief, maar dan is het misschien te laat. Het proces moet parallel lopen: er moet gewerkt worden aan een reductie van de stikstofemissie, maar tegelijkertijd moeten jonge boeren ruimte krijgen om te ondernemen.’

‘Stikstofreductie en ontwikkeling van jonge boeren moeten hand in hand gaan’

Hoe kan een veehouder de stikstofuitstoot reduceren zonder minder vee?

‘De oplossing moet gezocht worden in een combinatie van maatregelen. Denk aan een ander rantsoen, weidegang en technische middelen zoals een mestrobot. Ik ben er ook van overtuigd dat de wetenschap op termijn meer oplossingen aanreikt om de stikstofemissie te reduceren. Daarnaast zullen er inderdaad ook oudere melkveehouders zijn die de komende jaren zullen stoppen.’

Wat voor impact heeft het huidige stikstofakkoord op jullie bedrijf?

‘Wij hebben een impactscore van ongeveer 2 procent. Dat wil zeggen dat er bij een verlenging van de vergunning geen gram stikstof extra uitgestoten mag worden. Er is sprake van dat mijn jongste broer Senne van 21 het bedrijf overneemt. Het stikstofakkoord beperkt hem enorm in zijn mogelijkheden. Alhoewel er op ons bedrijf nog wel enige ontwikkelingsruimte is door te schuiven met de varkensstapel naar de melkveestapel, ben je door het stikstofakkoord steeds vanuit beperkingen aan het redeneren. Dit terwijl je als jonge ondernemer juist toekomstgericht wil ontwikkelen.’

Zie je nog kans dat het stikstofakkoord wordt gewijzigd?

‘Wij zullen alles in het werk stellen om de overheid en het publiek ervan te overtuigen dat er in Vlaanderen plaats moet zijn voor een duurzame landbouw- en melkveehouderij. Wij hebben als sector enorm sterke troe-

ven en moeten die koesteren. De vreselijke oorlog in Oekraïne toont ook het belang van voedselveiligheid, het belang van lokale voedselproductie. Het bevestigt in zekere zin waar wij altijd al voor pleiten: het belang van een lokaal gewortelde landbouw.’

Er wordt gezegd dat de oorlog in Oekraïne het imago van de landbouw heeft veranderd.

‘We zien voor het eerst in heel lange tijd dat het publieke debat gaat over lege schappen in de winkels en het feit dat voedselvoorziening geen vanzelfsprekendheid is. Je merkt hierdoor dat het sentiment ten aanzien van de landbouw gekenterd is en dat er sprake is van een hernieuwd respect. Dat is een positieve ontwikkeling, al is de aanleiding natuurlijk vreselijk.’

‘Aan de andere kant moeten we ons ook niet rijk rekenen. Het is maar sterk de vraag hoe lang de positieve stemming ten aanzien van landbouwers blijft. Dat is iets waar we met z’n allen aan moeten werken. Er moet onderling begrip ontstaan tussen consument en melkveehouder.’

Ontbreekt dit begrip momenteel van beide kanten?

‘Ik vind van wel. Consumenten halen hun neus op voor melkveeouders, maar gaan wel naar de winkel om een pak melk te kopen. Aan de andere kant hebben boeren soms weinig begrip voor de wensen van de klant, maar willen ze wel dat de consumenten hun producten kopen. Door de band te

versterken, ontstaat er wederzijds begrip en respect en kunnen we samen door een deur.’

Hoe willen jullie dat bereiken?

‘Het is belangrijk om interactie te hebben met elkaar. We organiseren in het najaar rondetafelgesprekken aan de verschillende universiteiten. Hier willen wij als jonge boeren in gesprek met studenten en hen uitleggen hoe wij de toekomst zien en hoe wij aan duurzaamheid werken, maar tegelijk ook luisteren naar hun verhaal en mening.’

‘Ook zouden wij graag zien dat voedselvoorziening onderdeel wordt van een breder educatief programma op school, zodat kinderen begrijpen waar hun eten vandaan komt en dat het niet vanzelfsprekend is dat de schappen gevuld zijn met vlees, kaas, eieren en melk. Ook korteketeninitiatieven dragen bij aan het smeden van een hechtere band tussen boer en consument.’

Hoe zie jij de Vlaamse melkveehouderij over twintig jaar voor je?

‘Ik ben heilig overtuigd van een toekomst voor de melkveehouderij. Of er over twintig jaar nog veel melkveebedrijven over zijn van de huidige 4000, is sterk afhankelijk van bestaande barrières, waaronder het stikstofakkoord. Ervan uitgaande dat er dan toch een wezenlijke veehouderij bestaat, voorzie ik veel stappen op het gebied van innovatie, technologie en efficiëntie. Daarnaast zal de veehouderij dichter bij de maatschappij staan en zal het onderling begrip met de consument groter zijn.’